

SOŠKI LEDNIK

Celoletna naročnina	175 Lir
Polletna	90 "
Posamezna številka	4 "
Za Jugoslavijo	2 Din

Gorica, sobota 2. novembra 1946

Ob vseh Svetih

Vsako leto prvega novembra se spominjamo naših mrtvih.

Na njihove grobove zasajajo preživeli krizanteme, prižigajo luči. To čast izkazujejo vsem mrtvim, tudi tistim, ki jih v življenju niso posebno častili, kot se to čisto dogaja velikim glasnikom novih časov.

Se prav posebne časti so vredni in deležni nepozabni junaki iz narodno osvobodilne borbe, partizani, ki jih letos še več kot lansko leto častimo na domačih pokopališčih. Mnogo posmrtnih ostankov teh so domači spravili v rodno grudo. Iz vseh delov naše zemlje in prenekateri še leži neznano kje in ga morda ne bo mogoče izslediti. Preveč je naša zemlja trpela in vsa je posejana z grobovi teh mladih sinov, ki so s svojo krvjo osvobajali ped za pedjo naše zemlje izpod imperalističnega škornja Italije.

Že takrat ko so odhajali na bojišče so jih spremljala srca vseh, ki so se odločili za borbo, ki so šli na pot oborožene vstaje za izgon okupatorja, za svobodo. Ta ljubezen vsega naroda jih je spremljala tudi potem ko so izvrševali svojo častno nalogo osvoboditve domovine in jo končno častno izvršili. Nekateri so morali pasti. In ko se danes njihove kosti prenašajo na domača pokopališča, spet vidimo kako se zgrinja ves narod okrog njih, kako prireja pogrebne svečane, kakoršnih še ni videlo naše ljudstvo. To je izraz ljubezni, izraz hvaležnosti in časti našim osvoboditeljem. Njihova slava bo vedno živela.

Na žalost se na nekaterih mestih pozabljajo žrtve naroda ki jih je dal zato, da bi živel svoboden na lastnih tleh. Najbolj izrazit primer nam daje pariška konferenca. Kljub žrtvam, kljub tolikšnemu trpljenju našega ljudstva, se gazijo in preglašujejo najosnovnejše pravice malega naroda, ki je za svojo osvoboditev vse žrtvoval. Mimo solza nedolžnih otrok, ki so izgubile svoje stariše, mimo pogorelih domov, mimo grobov, ki jih srečas povsod po Primorskem, mimo gorja, ki ga je prestalo vse naše ljudstvo, gre pohlep imperialistov, ne ganejo se njihova zakrknjena srca. »Kjer so naše žrtve, tam so naše meje!« Tako je zapisalo naše ljudstvo in tja bodo tudi naše meje postavljene.

V teh dneh se bodo v Ameriki sestali štirje Veliki, ki bodo dokončno odločili o sklepih Enaindvajsetih. Prepričani smo, da bodo štirje naši sporazumno rešitev, rešitev ki ne bo diktat glasovalnega stroja, ampak soglasen sporazum, na temelju spoštovanja svobode in pravice, za katere smo prelili potoke krvi.

Naša domovina, ki je FLRJ, ne bo pozabila svojih sinov. Ona ne bo izdajala tistih ki so za to dobo izdajala tistih, ki so za to do sleden izvrševalec oporoke borcev, ki jih že vse leto in prej, spravljamo z vsemi častmi na domača pokopališča.

Poleg umrlih se letos, ko praznujemo že drugi praznik vseh mrtvih po končani vojni, še prav posebno spominjamo naših dragih padlih partizanov in na njihovih grobovih bodo tudi letos zagorele lučke in s cvetjem jih bomo zasuli v neskončni hvaležnosti, ki smo jim jo dolžni. Na njihovih grobovih obljublamo, da bomo čuvali njih oporočo, ki je izraz želja in volje vseh Slo-

Izvolitev Ustavodajne skupščine Slovenije

ima pomen dokončnega nacionalnega osvobojenja večine slovenskega naroda
Obenem slavi delovno ljudstvo veliko zmago nad izkoriščevalci in tlačitelji

Preteklo nedeljo je slovensko ljudstvo znova izpričalo svojo visoko politično zrelost. Narod je izbral za svoje predstavnike v Ustavodajno skupščino Ljudske republike Slovenije kandidate Osvobodilne fronte. Zmaga OF je udarec mednarodnim imperialističnim klikam. S svojo veliko udeležbo pri volitvah je slovensko ljudstvo pokazalo, da se zaveda važnosti naših pridobitev in gospodarskih uspehov pod vodstvom maršala Tita proti programu nasprotnikov, ki nam nudijo le izkoriščanje in nacionalno suženjstvo.

Slovensko ljudstvo je glasovalo v razmerju od najmanj 85% (daljna dežela) do preko 99% (Ljubljana - mesto).

Slovenci imamo dolgo zgodovino trpljenja za seboj. 29. okt. 1918. je bilo konec stari habsburški Avstroogrske, ki je držala tudi nas pod svojim žezlom. Tedaj je za hip slovenski narod zadihal svobodneje, a le za malo časa, kajti velikosrbska hegemonija se je povezala s slovensko reakcijo, ki je bila izrazito protisljudska, mi na Primorskem pa smo prišli iz dežja pod kap — to

je izpod Habsburžanov pod jarem italijanskega imperializma. Korošci pa so prišli pod nemški imperializem.

Takrat slovensko ljudstvo ni imelo še preizkušene vodilne sile kot je Komunistična partija Jugoslavije s tovarišem Titom na čelu in svojo zgledno enotnost je ljudstvo skovalo šele z ustanovitvijo Osvobodilne fronte.

S prepovedjo smo dobili naše Narodne osvobodilne odbore, nastale v toku borbe in ki so se sedaj v Jugoslaviji razvili v Ljudske odbore.

Za Slovenijo bo prišla na vrsto Srbija, ki si bo tudi izvolila svojo Ustavodajno skupščino, nato Hrvaška in Črna gora, a v Ljudski republiki Makedoniji ter v Ljudski republiki Bosni in Hercegovini so se že vršile volitve v Ustavodajno skupščino, tako da bodo v najkrajšem času vse federacije imele svoje Ustavodajne skupščine, ki se bodo po sprejemu ustav pretvorile v redne Ljudske skupščine.

Svobodno izvoljena Ustavodajna skupščina Ljudske republike Slovenije je simbol suverena slovenskega naroda

Maršal Tito primorskemu ljudstvu

Ta teden prinašamo v celoti naslednji govor maršala Tita, ki ga je imel ob priliki obiska v Postojni pred ogromno množico primorskega ljudstva:

Tovariši in tovarišice!

Prišel sem vas semkaj pozdravit. Vem, kaj vas zanima, in o tem vam bom povedal nekaj besed.

Povedal vam bom, kaj smo do sedaj napravili za vas. Dobro veste, kako težko nam je bilo, ko smo videli, da niso upoštevali pravic naših narodov, pravic tega naroda na tej zemlji, v tistem forumu, ki naj bi prinesel trajen mir, ki naj bi popravil krivice, prizadete v preteklosti. Vi veste da te pravice niso bile priznane prav od onih, ki so bili v tej vo-

jni naši zavezniki, od onih, ki so govorili med vojno o pravicah narodov ter so celo izdali neko Atlantsko listino, od katere ni ostalo nič drugega kakor gole fraze. Vi veste, tovariši in tovarišice, da so na pariški konferenci ne glede na vse razloge govorili samo: Ne damo! — in ničesar več.

Zakaj je bilo tako? S čim smo se jim mogli zameriti v tej kratki dobi po končani vojni? To je zaradi tega, ker so hoteli nekatere velesile izvleči iz te vojne koristi zase, seveda na škodo malih narodov. Oni pravijo, da branijo interese italijanskega naroda. To ni iskreno, to ni res. Oni upoštevajo samo svoje interese in imajo samo en cilj: da bi se vsedli tukaj pred naša vrata.

Borimo se vztrajno za svoje pravice in prišel bo čas, ko bomo vsi bratje združeni v naši skupni domovini - Jugoslaviji!

Napravili smo vse, kar smo mogli, borili smo se, kolikor je bilo najbolj mogoče z dovoljenimi sredstvi. Nismo še izgubili upanja, da se bo kljub temu še kaj popravilo, ker odločno zahtevamo v imenu vseh naših narodov, naj se krivica, ki so jo nam prizadeli, popravi. Toda jaz vam obljubljam, da bomo, čeprav ne bomo dosegli tega, do česar imamo pravico, danes, dobi to jutri. (Dolgotrajno odobravanje). To svojo pravico bomo dobili, če bomo složni, če bomo vztrajni, če ne bomo nikdar pozabili krivice, ki so nam jo danes napravili, in če bomo vsi ostali pri tem, da morajo biti vsi naši bratje z nami v naši skupni domovini — Jugoslaviji. (Močno vzklikanje: »Trst je naš! Trst je naš!«)

Jaz in moji tovariši smo že večkrat povedali, da ne bo nihče pričakal, da bomo nasledili nekakšnim izzivanjem. Znamo biti tudi potrpežljivi, znamo tudi čakati, znamo pa tudi doseči to, za kar smo se vztrajno borili.

.....
vencev, da jo bomo izpolnili do kraja. Porok zato je nezlomljiva volja našega ljudstva, nikakor ni voljno prenašati novih nasilj, novega suženjstva. O tem naj vodijo račune veliki štirje, ki bodo odločali o nas.

trdno voljo odločalo o svoji usodi, ne da bi mu je drugi krojili. (Dolgotrajno odobravanje in vzklikanje: »Tujega nočemo, svojega ne damo!«)

Tovariši in tovarišice! Povsod smo videli na naši poti od Beograda do sem, v Srbiji, na Hrvatskem in tukaj v Sloveniji, da je ljudstvo v polni meri razumelo vse to, kar se je dogodilo v Parizu. Ljudstvo popolnoma razume, ne da bi mu bilo potrebno pojasnjevati, da smo napravili

Odgovor domači reakciji

Med našo reakcijo so tudi takšni, ki govorijo, da zato nismo dobili Trsta, ker nismo dovolj čvrsto povezani z zapadnimi zavezniki, ker jih jezimo in ne poslušamo itd. To je politični trik, navaden maneuver. Kaj pa je bilo pred 26—27 leti? Tedaj so naši oblastniki poslušali zapadne demokracije, kljub temu pa niso ničesar dosegli. Vi veste, da so pred 20 in več leti v Parizu prav tako krojili usodo te države, kakor jo sedaj. In kaj se je zgodilo? Zgodilo se je to, da ste vi, ki uživate danes svobodo, prišli pod italijansko suženjstvo in da ste bili toliko let sužnji tujca. To so napravili oni, ki govorijo danes, da smo mi krivi, in da bi oni, ki so prijatelji inozemskih reakcionarjev, to izvojevali, če bi bili na oblasti. To ni res, tovariši in tovarišice! (Dolgotrajni protesti: »Dol z reakcijo!«) Ne gre za to, temveč za nekaj drugega.

Kakor veste, smo vodili veliko

osvobodilno vojno. Ko smo vstopili v to vojno, nismo postavljali nobenih zahtev odnošno nobenih pogojev niti Angležem, niti Američanom. Nismo rekli, da se bomo borili, če nam dajo to ali ono. V vojno smo stopili na njihovo stran proti našemu skupnemu sovražniku. Žrtvovali smo vse, kar smo mogli žrtvovati. Žrtvovali smo mnogo v materialu, še več pa ljudi. Menili smo, da je prišel čas, da se borimo skupaj z našimi zavezniki proti skupnemu sovražniku, ki je ogražal svet, da bi osvobodili svojo državo in izvojevali to, kar nam je bilo v prejšnji vojni odvzeto, toda tisti, s katerimi smo se skupaj borili, po vojni niso več mislili tako, kakor smo želeli. Vdili so skupaj z nami osvobodilno vojno, sedaj pa hočejo vsiliti nam, svojim zaveznikom v vojni, imperialističen mir. Ne samo naša država, temveč tudi druge, se morajo prav tako vztrajno boriti za svoje pravice.

POLITIČNI PREGLED

Zasedanje skupščine Združenih narodov v Flushing Meadows (New York)

4. novembra t. l. bo v New Yorku zopet konferenca Sveta zunanjih ministrov štirih velesil, ki bodo odločali o priporočilih pariške enaindvajsetice v zvezi s sestavitvijo mirovnih pogodb z Italijo in z ostalimi bivšimi sovražnimi državami vzhodne Evrope. Predvidevajo, da se bodo štirje zunanji ministri pečali s temi pogodbami do 20. novembra, ko bodo začeli obravnavati že pogodbo z Nemčijo.

Razprave, ki se vršijo v skupščini Združenih narodov — 51 po številu — so zadele že v živo razna vprašanja. Pri tem je zanimivo, da je glavni tajnik ZN Trygve Lie slučajno sprožil tudi vprašanje vzpostavitve demokracijskega režima v Španiji namesto Francove fašistično-falangistične vladavine. Ameriki in Angliji pa ni do sprememb v Španiji, zato ju je Trygve Lie očividno spravil v zadrego. Kar

pa se vprašanja veta tiče, je znano, da je to ustavni problem ZN. Pravica veta je bila namreč podeljena velesilam v Varnostnem svetu in ostalim članom kot v celoti v enem izmed členov usta-

Govor Molotova

Po govoru nekaterih delegatov na zasedanju v Ameriki je ta teden povzel besedo šef sovjetske delegacije Molotov.

Molotov je v svojem govoru najprej obžaloval, da Varnostni svet še ni ukrenil nobenega energičnega ukrepa v španskem vprašanju. Dejal je: »Na ta način pade moralna odgovornost na nekatere velesile, da ni prišlo do akcije proti temu nevarnemu ognjišču fašizma v Evropi«.

Molotov se je nadalje pritožil, da je Varnostni svet zavzel neugodno stališče za Sovjetsko zvezo v perzijskem vprašanju. Napravil je napako, ki je omajala njegov ugled.

»Nekatere države namenoma ovirajo ustanovitev Sveta za varstvo kolonialnih področij. Ali ni zopet trpel ugled naše organizacije, da po dveh letih ta ustanova še vedno ne deluje? Države, ki se nočejo odreči svojim mandatom nad Palestino, Tanganiko, Kongom, Novo Gvinejo itd., niso napravile še najmanjšega koraka, da bi Varnostni svet stopil v življenje. Zadovoljili so se samo z nezadostnimi načrti.

Južnoafriška vlada je šla dalje in namesto, da bi dala Zapadni Afriki samoupravo ali neodvisnost, zahteva kratkoročno priključitev tega ozemlja, kar je nasprotno z ustavo ZN.

Odnosi Indije z Veliko Britanijo bi morali sloneti na suvereni enakopravnosti obeh držav. In ali smo slišali klic Indije po pomoči in podpori, da doseže svobodo? Mi ne moremo ostati gluhi. Prišel je čas, da Indija doseže priznanje svojih pravic, kakor bo morala tudi Nizozemska priznati pravične težnje indonezijskih narodov.

Ne moremo ostati ravnodušni spričo dejstva, da so se grški fašisti pod zaščito britanskih čet popolnoma razkrinkali.

Prisotnost oboroženih sil držav, ki so članice ZN, izven meja svojih držav, to je na ozemljih, ki niso sovražna, je povzročila resno nezadovoljstvo med narodi in v javnem mnenju. V zvezi z zahtevo odbora vojaškega generalštaba, da člani ZN poročajo o vajah silah, ki so izven meja dotičnih držav, je Molotov izjavil: »Sovjetska zveza je pripravljena izročiti tozadevne podatke Varnostnemu svetu in ne vidi razloga, zakaj ne bi tudi drugi storili isto. Zakaj naj bi vsak izmed nas skrival Zdrženim narodom sedanjí položaj? Sovjetska vlada izraža svoje zaupanje, da se bomo sporazumeli o tem vprašanju in prišli do konkretnega zaključka.

Obstoja želja, ki jo slabo zakrivajo, pripisovati neuspeh ZN uporabi takozvanega veta. Očitno skušajo nekateri s tem odvrti našo pozornost od važnejših vprašanj, ki se pojavljajo med ZN, in s tem ožigosati tiste, ki so najmanj krivi. Upamo, da ti poizkusi ne bodo uspeli. Ne moremo spregledati kampanje, ki jo vodijo pod geslom borbe proti vetu. Zelo kratkovidni bi bili, če bi imeli to kampanjo za sluščajno in brezpomembno. Otročje bi bilo misliti, da ta kampanja ni naperjena proti Sovjetski zvezi. Nihče izmed nas ni od rojstva slep, da ne bi razumel, kako najbolj zagrizeni reakcionarji vlečejo koristi iz te kampanje.

Spori o vetu nas navajajo k temu, da javno govorimo o protislovjih in o glavnih političnih težnjah v mednarodnih vprašanjih. Dve glavni težnji se borita v okviru Zdrženih narodov, da si priborita vpliv pri postopku. Ena izmed teh se naslanja na

novne listine Zdrženih narodov, ki je bila podpisana v San Franciscu. In če pride kdo danes na dan z osporavanjem in odrekanjem te pravice, potem je proti ustavi ZN sami.

osnovna načela ZN in zahteva spoštovanje predpisanih načel. Medtem ko druga skuša razkrojiti osnove, na katerih temelji ZN in odpira pot nasprotnikom vseh vrst. Sovjetska zveza je pripravljena zastaviti vse svoje sile za uspeh mednarodnega sodelovanja. Trdno je odločena spoštovati organizacijo ZN pod pogojem, da se bodo določila ustave pošteno in nenehno izpolnjevala.

Upoštevati moramo možnost, da se bo vpliv »naprednih« imperialističnih krogov v nekih državah povečal, to je tistih krogov, ki stremijo po svetovnem gospodstvu in ki bi utegnili začeti z novimi napadi in najbolj tveganimi vojaškimi pustolovščinami. Churchill, ki ima mnogo simpatizerjev v Veliki Britaniji in ZDA, je prerok teh imperialistov. Predlogi teh imperialistov in njihova globoka reakcionarna politika stremi za ekspanzionističnimi načrti, zato stresajo svojo brezsmiselno jezo proti Sovjetski zvezi, proti kateri bi bili pripravljeni uporabiti katerekoli akcije. Mi moramo računati na dvoje nasprotnih si teženj v razvoju mednarodnih odnosov. In spopad med tema dvema politikama je sedaj šele v svojem začetnem obdobju, toda to stanje že povzroča razkol med Zdrženimi narodi.

Kakšne bi bile politične svetovne posledice, če bi kampanja proti takozvani pravici veta uspela? Spori pričajo o povečanju nasprotij med obema glavnima politikama med politiko mednarodnega sodelovanja in politiko, ki jo podpirajo vplivne skupine, da si priborijo gospodstvo sveta.

Naši narodi nočejo znova prelivati svoje krvi, da bi napravili pot novim gospodovalcem sveta. Odklanjati načela ZN s strani velesil bi praktično pomenilo spodkopati to organizacijo. Saj ta načela tvorijo temeljni kamen iste. Če bodo velesile ostale združene, bodo lahko nastopile proti tem nenasitnim apetitom, sicer bodo aspiranti za novo gospodstvo sveta imeli proste roke, da se vržejo v vse mogoče pustolovščine, v katerih si utegnejo razbiti glavo.

So številni načini, s katerimi močnejše države lahko izvajajo pritisk na druge. Vojaške enote in bombniki se pojavljajo v nekaterih krajih, kjer zahtevajo uspehov v diplomatskih pogajanjih. Dolar in funt ne uporabljajo samo za notranjo uporabo, zlasti pa tedaj ne, ko gre za »dolarsko diplomacijo«.

Molotov je nato izjavil, da Baruhov načrt o nadzorstvu nad atomsko silo zagotavlja ZDA neomejeno ekspanzijo svetovnega gospodstva. »Ne moremo verjeti, da bi mogla večina Amerikancev sprejeti to filozofijo. Ukinitev pravice veta bi samo odvezala roke pristašem politike atomske bombe«.

»Sovjetski narodi ne gradijo svoje bodočnosti na atomski bombi«, je nadaljeval Molotov in pristavil: »Potrebno je, da to orožje postavimo izven zakona. To je sveta dolžnost naše organizacije in vseh tistih, ki se borijo proti napadu«.

Molotov je nato predlagal skupščini ZN, da sprejme 4 sledeče točke za uveljavitev svetovnega miru: 1) Glavna skupščina ZN mora nujno sprejeti načelo splošnega znižanja oboroževanja. 2) Predvsem je treba prepovedati izdelovanje in uporabo atomskih bomb v vojne namene. 3) Glavna skupščina priporoča Varnostnemu svetu, da izvede praktične

ukrepe o dveh zgornjih predlogih. 4) Glavna skupščina poziva vse vlade, da podprejo Varnostni svet v teh važnih vprašanjih.

Molotov je nato nadaljeval: »Nekatere skupine težijo za nadvlado nad ostalimi narodi in jih skušajo podrediti svoji diktaturi in svojim denarnicam. Nobenega razloga ni, da ne bi sprejeli sovjetskega predloga o prepovedi izdelovanja in uporabe atomskega orožja. Skrajni čas

je že, da sprejmemo učinkovite mere za splošno znižanje oboroževanja. Sprejetje takih mer bo privedlo do zaupanja in prepričanja, da preveča ZN resnična želja po trajnem miru. Znižanje oboroževanja bo zadalo tudi hud udarec težnjam tistih, ki do sedaj še niso dovolj okusili rezultatov nikakega vojnega napada. Upam, da bodo sovjetski predlog podprli vsi Zdrženi narodi«.

Velika zmaga domovinsko-frontovskih strank v Bolgariji

Preteklo nedeljo so bile v Bolgariji državnozborske volitve. Veliko Narodno sobranje bo sestajalo iz 277 poslancev bolgarske delavske partije (komunistov), ki bodo skupno z ostalimi strankami Domovinske fronte tvorili večino bolgarskega par-

lamentata (364 poslancev), medtem ko bo imela opozicijo 101 poslancev.

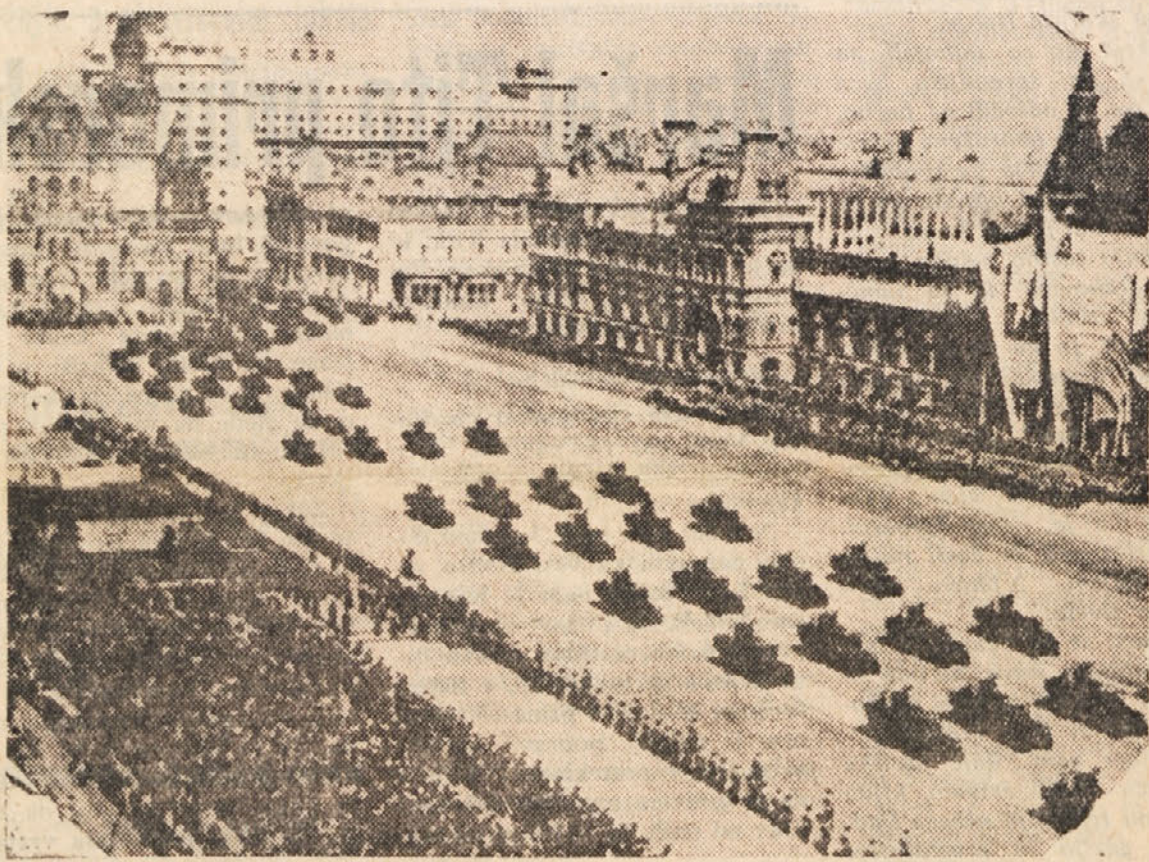
V bolgarski prestolnici Sofiji so bile ta teden po vseh cestah velike manifestacije pri katerih so vzklikali Domovinski fronti in voditelju bolgarskega ljudstva Georgiju Dimitrovu.

Veliki praznik sovjetskega ljudstva

Ob 29. obletnici Oktobrske revolucije

Dne 7. novembra 1917. je odjeknila v svet nezasišana novica. Delovne množice carske Rusije, ki so bile do tedaj izkoriščane in zatirane ter brez vseh pra-

socializmu, je pokazala svojo veliko življenjsko silo; prestala je vse preizkušnje in teh ni bilo malo. Sovjetsko gospodarstvo in kultura sta se vedno bolj razvi-

MOTORIZIRANI ODDELKI R. A. NA RDEČEM TRGU V MOSKVI

vje, so svobodno zadihale — zmagale so v borbi ter prevzele oblast v svoje roke.

Ta vest je šla kot vihar po vsem svetu. Napredno delovno ljudstvo celotne zemeljske oble je sprejelo to vest z radostjo in zadovoljstvom. Saj se je začela nova doba, ki je prinesla vsemu delovnemu razredu svobodo in popolnoma nov razmah svojih sil. Kakor se je po eni strani delavstvo tega zgodovinskega prekreta veselilo, tako je na drugi strani vzbudil grozovit poplaj. Vsi so čakali nadaljnje razvoja dogodkov. Delovne množice pod vodstvom partije Lenina - Stalina so kljub oviram, ki so nastajale v notranjosti države zaradi intervencij od zunaj, šle naprej po zmagoviti poti.

Sovjetska država, ki temelji na

jala in cvetela. Fašistične in reakcionarne sile sveta niso mogle več zaustaviti odmeva, ki ga je imela Oktobrska revolucija v njih lastnih državah. Po neuspešnih manevrih, da bi diskreditirali Sovjetsko zvezo, so jo nemški razbojniki napadli ter jo hoteli pomandrat, kakor so to že napravili z ostalim delom Evrope. Sovjetska zveza, ni klonila. Po začetnih porazih so se narodi Sovjetske zveze združili v graničen blok odpora. Rdeča armada - otrok Oktobrske revolucije - je pričela svojo zmagovito pot. Vojna, ki so jo nacifašisti pripravili za strmoglavljenje in uničenje Sovjetske zveze se je pretvorila v veliko osvobodilno vojno vsega svobodoljubnega in miroljubnega človeštva, ki je za vedno poteptalo nacistični vojni

stroj. Sovjetsko ljudstvo je preveč ljubilo svojo zemljo, preveč je bilo navezano na novo državo, da bi popustilo. Iz osrčja Rusije, od Kavkaza in Leningrada je podila Rdeča armada — armada delovnega ljudstva, nemške horde in vse hlapčevske armade čez tisoče kilometrov prav tja do Berlina, dokler ni bil s skupnimi zavezniki uničen ves nemški vojaški potencial. Doprinos Rdeče armade za zlom Hitlerjeve Nemčije in vseh ostankov nacifašizma je za vse človeštvo neprecenljiv.

Ko bodo delovne množice sveta prihodnji teden praznovali Veliko Oktobrsko revolucijo, veličastno zmago delovnega ljudstva Sovjetske zveze, se bomo tudi mi Primorski Slovenci z veliko hvaležnostjo spomnili pravih borcev za svobodo. Naše misli bodo pri velikem Stvaritelju Leninu, pri genialnem maršalu Stalinu, Molotovu in pri vseh naših velikih prijateljih, ki so nam pokazali v neustrašni borbi naš podvig do svobode. Ponosni smo lahko, da smo tudi mi nekaj doprinesli za uničenje fašizma in nacizma. Če bi ne bilo Oktobrske revolucije bi prav gotovo ne imeli naše Osvobodilne fronte. Kje bi mali jugoslovanski narod in primorsko ljudstvo dobilo ono silo v sebi, da bi se dvignilo nad okupatorja, če

bi ne imeli jasnih zgledov v sovjetski domovinski vojni. Borba še ni končana. Še so temne sile na obzorju, ki hočejo zasenčiti podvig slovanskih narodov in odločno voljo svobodoljubnih narodov sveta.

Toda naša vera v popolno zmago je tako močna, da je ni več sile na svetu, ki bi nas mogla oddaljiti od našega dokončnega cilja.

Politika miru, ki si jo je zastavila Sovjetska zveza, je obenem tudi naša. Kakor se je vse sovjetsko ljudstvo z vso silo vrglo na delo, tako je tudi jugoslovansko ljudstvo na poti obnove. Mir je bil dosežen z ogromnimi žrtvami; ta mir bo čuvala Rdeča armada, čuvala ga bodo vse druge slovanske armade in vse res demokratične sile sveta.

Nedeljske volitve v krajevne Narodno osvobodilne odbore v goriški okolici

Utrjevanje ljudske oblasti

Naši krajevni narodno osvobodilni odbori izhajajo iz časov osvobodilne borbe, to je iz onih časov, ko si je ljudstvo v najtežjih okoliščinah postavilo svoje krajevne odbore ter izvolilo svoje odposlance za okrajno skupščino. Potrebe političnega, kulturnega in v prvi vrsti gospodar-

skega značaja so zahtevale novo upravno ureditev KNOO-jev, ki bodo najboljše ustrezali ljudskim množicam. Zavoljo tega je prišlo v nekaterih krajih do združitve manjših krajevnih enot v večje upravne enote, ki bodo bolj ustrezale gospodarskemu in kulturnemu podvigu goriškega ljudstva.

Volitve, ki so v polnem teku v celem okrožju, bodo pokazale izgrajenost ljudskih množic, njihovo popolno razumevanje važnosti glasovanja v današnjih časih ter kako znajo volivci pravilno izbirati svoje kandidate. Primorsko ljudstvo se zaveda, da je za nami doba petindvajsetletnega suženjstva. Prišel bo čas, ko bomo sami vzeli v roko vlado in nadaljnji razvoj bo podkrepil stari slovenski pregovor, ki se glasi: »Kakor si boš post'lal, tako boš ležal«.

Del goriške okolice je volil

Preteklo nedeljo so se vršile v Standrežu, Šempetru, Vrtojbi in Bukovci volitve v krajevne NOO. Predvolivna kampanja je bila silno živahna. Že teden pred volitvami je bil v znamenju bližajočih se volitev; množični sestanki so se vrstili, vsi vaščani - volivci - so se zavedali važnosti teh volitev ter so se skrbno pripravljali na glasovanje. Po vaseh si opazil borbene napise, sten-časi so govorili v besedi in slikah, o naših volitvah.

V nedeljo zjutraj so po vaseh zaplapolale zastave. Volivne komisije so zavzele svoja mesta. Zjutraj so prihajali na volišča moški, popoldne pa žene. In to zaradi tega, ker so gospodinje v jutranjih urah prezaposlene z gospodinjstvom. Toda imele smo slučaj, ko so nekatere žene glasovale že v zgodnjih jutranjih urah. Tako smo opazili v Vrtojbi staro ženo, ki je bila na volišču že pred samo volitvijo.

no komisijo, da bi opravila svojo volivno dolžnost. Udeležba je bila v vseh vaseh prav dobra, vas Bukovca pa je v vodstvu s 97%. V tej vasi niso hoteli izostati niti bolniki. K težje bolnim tovarišem je prišla na dom volivna komisija. Bolnik je opravil glasovanje, zalepil je glasovnico, ki jo je nato sprejel v varstvo član komisije. Pred volivno komisijo so nato odprli kuverto, nakar je član iste spustil glasovnico v žaro.

Nedelja je minila v znamenju volitev. — Živahni pomenki so trajali cel dan. Ljudstvo se je globoko zavedalo pomena teh prvih tajnih volitev v KNOO-e. Zvečer so se vršile priložnostne prireditve ter druge narodne veselice.

To nedeljo se bodo volitve nadaljevale. K žaram bodo pristopili prebivalci Solkana, Ajševce, Kromberga in Staregore.

Renče

Zborovanje volivcev

Dne 20. t. m. se je vršilo pri nas zborovanje volivcev ob polnoštevilni udeležbi ljudstva. Predsednik krajevnega NOO je otvoril zborovanje, prečital navzočim dnevni red, nakar je podal besedo referentu za socialno skrbstvo. Iz poročila sledi, da so znašali v mesecu juliju prejemki L. 54.573.—, izdatki L. 27.837.—, v avgustu prejemki L. 58.542.—, izdatki L. 33.171.—, v septembru prejemki L. 65.989.—, izdatki L. 51.656.—.

Podprlo se je sirote padlih borcev v NOV in domače reveže, preostali znesek pa se je izročilo okrajni blagajni socialnega skrbstva za Miren.

Sledila je živahna razprava o perečih vprašanjih vasi. Sklenilo se je, da se pošlje v zdravilišče Val D'Oltra otroka neke revne družine na občinske stroške in to do njegovega popolnega ozdravljenja. Vrstila so se vprašanja o udarniškem delu, ki se bo izvrševalo ob nedeljah. Sklenilo se je, da se popravi dvorano. Kdor ne bo mogel prostovoljno prisločiti k delu, se je obvezal, da bo odstopil zaslužek za ta čas, tako da bo udarniško delo zajelo prav vse v vasi. Nadalje se je razpravljalo o novih članih nabavno - prodajne zadrage o lovski in ribolovski družbi.

Navzoči vaščani so posegli v diskusijo. Sprejeli so z navdušenjem predloge ter prešli končno na reorganizacijo odbora E.S. in na volitve stavbinske in kmečke stroke, ki sestoji iz devetih članov. Odbor si je določil dan za redne seje, na katerih si bodo člani razdelili posamezne rečate.

Komen

Pismo iz Mladinske proge Mladina!

Ker sem vam že enkrat bolj podrobno opisala pot in naše delo vam hočem danes samo nakazati delo v času tekmovanja, kakor ste si ga tudi vi zastavili.

V zvezi s Festivalom dela v Gorici smo tudi mi naštudirali nekaj predstav in fizikalnih točk. Ravno s takšno povezanostjo do naše Primorske hočemo tudi mi na Mladinski progi nekaj doprinesti, da bomo vzajemno z vami čutili utribe naše nesrečne domovine. Pokazati hočemo, da imamo tudi mi na osvobojenem ozemlju naše Jugoslavije iste cilje in iste naloge. Tu je svoboda. Ne straši nas civilna policija in tudi dekreti zavezniške vojaške oprave ne. Ob prostih urah se zberemo v čitalniškem krožku ter smo z mislijo pri vas, ki se borite za pravico in priključitev k Titovi Jugoslaviji. Takrat se razlega veselo petje in v naših sreih se vedno živahneje oglašajo odpornost proti zatiralcem in italijanskim šovinistom. Hitrejši udarjajo lopate, vse bolj prožno se vrstijo vozički z materialom in to samo radi tega, da bo železnica prej stekla proti bratom, ki še čakajo osvobojenja.

Na brigadni konferenci smo si postavili sklepe in to so: povišati delovno normo, vnesti več discipline med mladino in pokazati čim boljše uspehe na političnem in kulturnem polju. Mladina, ki zastopa Primorsko na tej progi, si mora biti v svesti, da predstavlja ljudstvo in mladino Primorske, ki preliha kri po tržaskih in goriških ulicah, ki vztraja v borbi z neofašisti in ki se ne plaši ustrahovanja in zaporov. Toda tudi med tukajšnjimi mladinci imamo zanikrneže in nedisciplinirance, ki vzemajo udarniško delo vse preveč na laško. Zamujajo sestanke in zborna petje, vse se jim zdi odveč. To mladino je potrebno

spraviti na pravo pot, predočiti ji je treba polet svetovne mladine, ki ga vrši na vseh poljih in prikazati ji jasno borbo, ki jo vodi zavedna mladina Primorske za dosego svojih ciljev, od katerih ne bomo nikoli odstopili.

Mladina Komenskega okraja! Zastavila si si sme načrte ob priliki dvomesečnega tekmovanja. Računaj na nas. Tudi mi se bomo vrnili. Pomagali ti bomo, da boš izvršila sklepe. Tako bomo dosegli uspehe ter končno zmago.

L. S. in ostala mladina Komenskega okraja.

Škrbina

Pionirska prireditev

Na pionirski dan so otroci iz naše vasi priredili proslavo našega »goriškega slavčaka« S. Gregorčiča. Načelnik pionirskega odreda je pozdravil zbrano občinstvo ter povedal, da bo šel čisti dobiček v korist »Dijaške matice«. Pionirka je govorila o našem velikem pesniku, nato so sledile deklamacije ter štiridejanka »Sirota Jerica«. Ob koncu prireditve je pevski zbor svetnega društva zapel nekaj pesmi. Odlično se je predstavil tudi ženski trio. Pristopil je še enkrat načelnik pionirskega odreda, se zahvalil občinstvu ter pozval vse, naj se ob vseh prilikah spomnijo na ubožne slovenske dijake in na ustanovo »Dijaške matice«.

Dol pri Doberdobu

Volitve ASIŽZ-a

Tudi pri nas so se naše žene v polnem številu udeležile volitev. Za predsednico je bila skoro enoglasno izvoljena tovarišica Marija Vižintinova, zaslužna borka za pravice žena, za tajnico pa vdova po padlem partizanu tov. Antonija Vižintinova. Tudi ostale članice odbora so nam porok, da bo ženska organizacija v dobrih rokah. Sedaj pa na delo! Prihodnji mesec naj bo bogat v tekmovanju.

Novi učitelj

Dobili smo novega učitelja. Nadejamo se, da bo vzgajal otroke v našem duhu, tako kakor jih je lansko leto njegov prednik. Otroci so lansko leto mnogo pridobili in upamo, da bo novi učitelj to nadaljeval.

Čudimo se, da Zavezniška vojaška uprava ne popravlja šolskega poslopja. Šola, ki je namenjena šolskemu pouku, je premajhna in je nujno potrebno, da se da otrokom primerne in zdrave šolske prostore.

Kojsko

Fizikalni tečaj

Dne 22. oktobra je pričel pri nas fizikalni tečaj, ki ga je organizirala mladina briškega okraja. Tečaj obiskuje 33 mladincev in mladink iz vseh briških vasi.

Ponovno stavimo briško mladino za zgled vsem ostalim okrajem.

Gor. Cerovo

O priliki poroke zavednega tov. Medveščka Jožefa in tov. Zorke Bizajev in Cerovem, dne 26. oktobra t. l., so na pobudo srečnega ženina darovali svatje in gostje L. 1060 za sirote padlih partizanov naše vasi.

KNOO, kateremu je bil denar izroččen, je istega razdelil najpotebnejšim ter se v imenu teh darovalcem najsrčnejše zahvaljuje.

ČITAJTE IN ŠIRITE „SOŠKI TEDNIK“

Kanal

Prenos zemskih ostankov padlega borca na domače pokopališče

»Ena se Tebi je želja spolnila, v zemlji domači da truplo leži«, tako je pel pesnik in te besede so nam prišle na misel, ko smo spuščali v grob tov. Gorjupa Ivana iz Kanalskega Vrha. Mladi pokojnik je služil v partizanih pri 17. brigadi 30. divizije Simona Gregorčiča ter je padel junaške smrti z mitraljezo v rokah v bližini Kobalarja nad Plavmi. Po napadu so ga soborci prepeljali na pokopališče v Vederjan, od koder so ga sedaj na željo staršev prepeljali na domače pokopališče. Bil je edini sin. Rakev s zemskimi ostanki junaškega borca je bila razpostavljena na sedežu ZPP, kjer so kanalski partizani v uniformah vršili častno stražo. Pogreba se je udeležila velika množica ljudstva, mladina njegove rojstne vasi ter ostali so mu poklonili številne vence in šopke. Krsto, ki je bila ovita v jugoslovansko zastavo, so nosili bivši borci J.A. Pred odhodom na pokopališče je kanalski pevski zbor ganljivo zapel »Kot žrtve ste padli«. Po končanem verskem obredu, ki ga je opravil kanalski g. dekan, je spregovoril v slovo predsednik okrajnega SIAU, na kar so se domači pevci v zadnje poslovili od ljubelega tovariša.

Družina padlega borca se za hvaljuje vsem krajevnim organizacijam SIAU, ZPP in mladini za izkazano požrtvovalnost in zanimanje, ki so jo izkazali ob pogrebu. Posebno toplo zahvalo pa izreka KNOO-ju iz Vederjana in mladini iz Brd, ki je poskrbela za odkop in za izkazano čast ter spremstvo v vasi, kakor tudi za vse krasne vence, ki so jih darovali.

Borjana

Proč z nasilniki!

Nič kaj radi ne dajemo v svet novic, ki ne delajo časti naši vasi. Toda opaža se, da nekateri prenapeteži, ki se ne zavedajo še gotovega dejstva, da so Slovenci in da bodo kot takšni priključeni ljudski republiki Jugoslaviji, napadajo domačine - antifašiste, razbijajo po oknih in podobno. Ta podivjanost je prešla že na otroke. Skrajni čas je, da starši poučijo svoje otroke. Naj jim nikar ne dajajo potuho! Zaenkrat opustimo imena, da ne bo še več zdražbe. Toda nujno je potrebno, da se napadi nehajo, da se del mladine poprime resnejšega dela, ki bo koristil njim samim in ugledu vasi.

Bovec

Pogreb neznanega borca

Preteklo soboto smo svečano pokopali neznanega partizana, ki je padel na velikonočni ponedeljek 1943. leta na Golobarju. Pogreba se je udeležila velika množica iz celega okraja. Žene iz Čezsoče so poklonile padlemu borcu krasno rdečo zvezdo s trnjevim vencem. Skupno z ostalimi junaki bodo njegovi zemski ostanki počivali na bovskem pokopališču in naša skrb bo, da bo tudi ta grob, skupno z drugimi, vedno okrašen.

Zahvala ljudstvu mirenkega okraja

Okrožni odbor za počitniške kolonije se zahvaljuje vsemu ljudstvu okraja Miren, za vse prispevke, s katerimi so omogočili vzdrževanje otrok iz bližnjih krajev Furlanije v kolonijah v Čezsoči in Livku. Kot povračilo za ogromno delo naj Vam bo za vest, da ste podprli otroke delavcev, ki so se borili ramo ob ramo z našimi slovenskimi junaki, ko so njihovi očetje krvaveli za iste pravice. Prepričani smo, da bomo delili kruh tudi v skupnem domu v FLRJ.

PARTIZANSKI TEDEN

V okviru tekmovanja se bo vršil tudi partizanski teden.

Vsakomur bo jasno, da nečjejo v času dvomesečnega tekmovanja zaostati za drugimi naši najboljši, to je naši partizani. Kakor so se partizani do sedaj izkazali pri vsakem organizacijskem delu, tako bodo še podvojili svojo delavnost v tednu, ki jim je namenjen. V naslednjem podajamo načrt partizanskega tedna:

4. november: Prvi dan našega tedna bomo slovesno otvorili z udarniškim delom: čistili bomo ruševine, popravljali ceste, itd. in s tem pokazali, da ne zaostajamo za drugimi.

5. november: Ta dan bomo po vseh vaseh priredili komemoracije padlih borcev. Po možnosti bomo izdali častne izkaznice družinam padlih. Predvsem pa je naša dolžnost, da komemoracije pripravimo tako, da bodo vsi čutili hvaležnost do onih, ki so darovali vse za svobodo primorskega ljudstva.

6. november: Izvedli bomo razne akcije (v denarju in blagu). Postavili bomo sten-čase, kjer jih še ni. V drugih primerih pa bomo dodali še partizansko rubriko, v kateri opišete delo in

borbo naših partizanov. Po vseh gričih pa bomo pripravili kresove za proslavitev obletnice Oktobrske revolucije.

7. november: Ta dan bomo skupno praznovali obletnico Oktobrske revolucije in se bomo udeležili kulturnih prireditev in mitingov.

8. november: Vršijo naj se po vseh vaseh, po vseh sekcijah ZPP sestanki, na katerih naj se obravnavajo problemi in delo naše organizacije.

9. november: Vršijo naj se okrajna zborovanja vojnih invalidov.

10. november: Za zaključek našega tedna bodo sledili v popoldanskih urah razni športni nastopi, kot so na pr.: tek čez drn in strn na tri tisoč m, vlačenje vrvi, partizanski marš, itd. Zvečer pa bodo partizanske kulturne prireditve s prizori NOB. Pozivamo vse partizane, da se udeležijo tekmovanja. Tako bomo pokazali partizansko moč ter predanost naši pravični stvari.

Pri tekmovanju naj tudi za nas velja geslo »S Titom do zmagel« Uresničujmo besede našega voditelja in dokažimo, da junakom borbe sledijo junaki dela.

GLAS IZ MESTA IN Z DEŽELE

Gorica

Atentat

V sredo, 30. oktobra, so neznanec (lahko bi jih pa za uho prijeli te »neznance«) izvršili bombni atentat in sicer so si tokrat izbrali stanovanje Dr. Josipa Birsca, novinarja, ki prebiva v ulici Angiolina. Bomba je napravila občutno škodo na zidu in hiše. Ta dogodek je zbudil splošno ogorčenje med goriškimi Slovenci, kakor tudi med zmernimi Italijani. Napadeni novinar je splošno znana osebnost v mestu ter ima zbog svoje spravljenosti in mirnega značaja tudi med goriškimi Italijani veliko prijateljev.

Kromberg

Zalostna vest

Naša odlična domačinka, tja izmed prvih sodelavk OF in odbornica ASIŽZ-a, tov. Bone Štefka, je dne 24. oktobra t. l. umrla v ljubljanski bolnici. Dobra posreca, najboljša mati treh nedoraslih otrok in vsej vasi predraga tovarišica, je odšla za vedno od nas. Globoka orgazel bo zavladala v naših organizacijah. Otroci - sirote pa bodo občutili to prerano izgubo še toliko hujše. Pokojna Štefka je izgubila svojega družinskega druga že leta 1943. v boju proti sovražniku, ki je hlepel po naši zemlji. Leta in

leta si je draga pokojnica prizadevala, da bi našla grob padlega moža, a vedno zaman. Sedaj se bosta srečala, združena z vsemi tisoči in tisoči padlih tovarišev, ki so žrtvovali svoja življenja za našo svobodo.

Bodi jima lahka slovenska zemlja!

Zahvala mater

Pred par tedni so se vrnili otroci iz počitniških kolonij Slovenije in sončnih Brd. Ne samo otroci so prinesli s seboj najlepše spomine na to kratko počitniško dobo, ampak tudi njih matere se čutijo srečne in vzradošene, ko vidijo zdrave, dobro rejene in od sonca ožgane otroke. Kromberške matere se toplo zahvaljujejo vsem, ki so ustanovili te počitniške kolonije in vsem onim, ki so jih nadzorovali.

Podsabotin

Kulturna prireditev

V soboto večer je domače svetno društvo »Sabotin« priredilo Gregorčičev večer. Moški in ženski pevski zbor je ubrano zapel par Gregorčičevih uglasbenih pesmi. Pionirček je deklamiral »Veselega pastirja«, mladinka pa »Naš narodni dom«. Ob zaključku proslave so vsi navzoči zapeli slovansko himno.

Kot skromna nagrada za Vaš trud naj Vam bo prijeten smeh, zdrava lica, zadovoljstvo in pogum, s katerim so se ti otroci vrnili k svojcem, ki so vsi srečni, da so bili njihovi malčki deležni teh dobrot.

Nadalje se zahvaljujemo vsem organizacijam, posebno vsem onim, ki so znali prijeti za delo in ga pravilno usmeriti.

Najbolj so se izkazale vasi Bilje, Prvača, Sovodnje, Miren in Renče.

V vsem okraju so organizacije nabrale v denarju L. 105.490 ter 11.629 kg raznih živil. Te številke same govorijo in povedo vse.

V Sovjetski coni Nemčije se fašizem ne bo obnovil

Član angleškega parlamenta Zilliacus se je vrnil v Berlin s svojega potovanja po sovjetski okupacijski coni Nemčije. V razgovoru s sovjetskimi dopisniki je Zilliacus govoril o svojih vtisih.

»Sovjetske oblasti, je izjavil, so mi dale popolno svobodo gibanja. Lahko sem šel kamor koli sem hotel, lahko sem videl kar sem želel in govoril kar se mi je zdelo. Predstavniki sovjetskih oblasti so mi nudili pomoč pri organiziranju sestankov s ljudmi, s katerimi sem se hotel sestati, povsod so mi šle na roko ter mi dale na razpolago letalo. Najbolj je name vplivalo spoznanje, da se v tem delu Nemčije fašizem ne bo obnovil, ker so tam odstranjeni socialni predpogoji njegovega oživitja. V sovjetski okupacijski coni ni več junkejev, ni ti velekapitalistov. Z gospodarstvom razpolaga ljudstvo. Po 12-letnem fašističnem zatiranju se zopet prebuja iniciativa ljudstva.

Pri nas na zapadu — je nadaljeval Zilliacus — pozabljamo, da demokracija ni samo parlamentarni sistem, ampak še mnogo več. V času svojega potovanja po sovjetski coni sem spoznal, da v tem delu Nemčije popolnoma pravilno razumejo te besede, tako kot je to razumel Lincoln, ki je označil demokracijo s temi besedami: »Z ljudstvom, zahvaljujoč ljudstvu, za ljudstvo«.

Prišel sem do zaključka — je nadaljeval Zilliacus — da sovjetske oblasti zavestno pomagajo pri izgradnji demokratičnega življenja«.

Nemci iščejo novega „Führerja“

General Koenig, komandant francoske cone v Nemčiji je izjavil, da Nemci še vedno iščejo voditelja, kateri bi jim ukazoval in jih peljal v novo vojno. Po mišljenju gen. Koeniga bi Nemci, če bi imeli priložnost, v 24 urah obesili vse antifašiste. Nemci hočejo vojno, ki naj bi jim prinesla poboljšanje življenjskih razmer in z navdušenjem bi se udeležili oboroženega konflikta na strani močnejšega. Združene ameriške države in Velika Britanija nimata skupnih meja z Nemčijo in zaradi tega gledata na nemški problem samo z gospodarskega stališča. Za Francoze je pa nemški problem vprašanje varnosti.

Nemška agresivnost in nevarnost se po vojni v nobenem slučaju ni zmanjšala. Nemci so povzročili smrt 25 milijonom ljudi, njihove izgube v vojni so pa znašale 2.875.000 oseb. Pred vojno je pripadlo na 4 Poljake 8 Nemcev, danes po vojni, pa 8 Nemcev na 3 Poljake. Pred vojno je prišlo 7 Nemcev na 4 Francoze, danes pa 3 Francozi na 7 Nemcev. Končno je bilo številčno razmerje 7 Nemcev na 1 Čeha, po vojni pa stoji proti 1 Čehu 10 Nemcev. Samo iz navedenih števil se lahko vidi, da nemška nevarnost še ni minula, nasprotno, Nemčija ima danes močnejše pro-

tektorje, ki ji pomagajo, da se politično in gospodarsko postavi na noge. Za to človekoljubnost se bodo Nemci zahvalili s tem, da bodo izzvali nove vojne konflikte.

Nemci se ne morejo pomiriti z dejstvom, da je meja na Odri in Nisi končno veljavna. V Berlinu in drugih nemških mestih so se pojavili plakati in zemljevidi, na katerih so poljske zapadne oblasti začrtane kot »poljska okupacijska cona«. Na energičen protest poljske vojne misije v Berlinu so organi Kontrolne zavezniške komisije izdali ukaz, da se ti zemljevidi uničijo. Iz programa Nemcev se ni izginil »Drang nach Osten« in ostalo jim je tudi sovraštvo do vseh Slovanov. To najlepše dokazujejo plakati, ki jih na Poljskem razširja »Glavni odbor izseljenih Nemcev«, v katerih lahko čitamo: »Rus in Poljak se morata vrniti na svojo staro mejo. Sudetsko ozemlje in vsa Šlezija bosta zopet nemški teritorij. Zlomiti moramo vrat slovanskemu tiranu, ven s Slovani, pa naj se oni imenujejo Rusi, Poljaki ali pa Čehi. Koncentrirajte svoje moči za nova dela. Slovani so največji sovražniki nas Nemcev, zato ven z njimi, vsi morajo izkrmaveti. Dobro zasledujte časopise. Na počil bo dan, ko se bomo lahko maščevali nad tako zasovraženim sovražnikom. Imamo pomagale, ne borimo se samotni za našo veliko in pošteno stvar. Pozdravljamo vas z geslom: »Ven s Slovani!«

To je nekoliko stavkov iz nemške proklamacije, iz katere je razvidna nemška predrznost, oholost, zločinstvo in rasno sovraštvo. Poleg tega je pa tudi čutili senco kapitalističnih protektorjev, ki žele, da se nemška moč zopet dvigne. Ta nemška namera mora biti uničena in naše geslo bodi: Slovani — združite in zedinite se!

Jesensko pregledovanje bikov pingavske pasme

Ravnaje se po določilih zakona za povzdigo govedoreje se bo tekom prihodnjega meseca novembra vršilo pregledovanje bikov pingavske pasme, namenjenih za javno spušcanje.

Vsi lastniki nad 10 mesecev starih bikov pingavske pasme bodo morali predložiti okrožni komisiji za potrjevanje bikov pri okrožnem kmetijskem nadzorstvu v Gorici - ulica Duca d'Aosta 55 - na nekolekovanem papirju spisano prošnjo in odposlati po poštni nakaznici za vsakega bika pristojbino za pregled v znesku 312 lir (z dohodninskim davkom vred).

Prošnje in pristojbine za pregled bodo morale dospeti najkasneje do 10. novembra 1946.

Po tem roku se bo določil spored, ki bo sporočen vsem prizadetim.

O priliki pregledov bo nakazala komisija za najboljše bika nagrade v denarju.

Žito določeno za mletje

Okrajni odsek za prehrano — SEPRAL — javlja:

Ker se še vedno nadaljujejo kršenja navodil, ki so v veljavi za mletje žita in posebno za mletje koruze in ker se bo ugotavljanje podatkov koruze, ki se vrši sedaj, nadaljevalo celi mesec november ter zato, da se omogoči pridelovalcem mletje, se odreja sledeče:

Na podlagi navodil, ki urejujejo mletje, se vabi pridelovalce, ki želijo mleti imenovano koruzo, naj naredijo prošnjo na Urad prehrane začasno dovoljenje mletja za ono količino, ki zadostuje za dva ali tri mesece.

Urad prehrane bo pri izdaji tega dovoljenja vpisal na drugo stran nakaznice v stebel »opom-

be« sledeče: »Pooblašujemo izjemoma mletje kg za mesec (ali za mesece)«

K temu pooblaščenju bo moral biti dodan podpis občinskega predsednika in dan dovoljenja.

Kakor hitro pa bodo oblasti, ki so pooblaščenice za nadzorovanje, zapazile kako zlorabo ali kršitev teh navodil, bodo morale zapleniti žito ali moko. Pozneje se bo proti kršiteljem kazensko postopalo.

Prosta prodaja dušikovih gnojil

Goriško okrožno kmetijsko nadzorništvo sporoča, da so pristojne oblasti Zavezniške vojaške uprave zaradi počasne in težavne porazdelitve gnojil z boni dovolile tudi prosto prodajo dušikovih gnojil.

Zato se morajo kmetovalci, ki nameravajo kupiti potrebna gnojila za setve, ki so sedaj v teku, obrniti neposredno na zadruge ali na pooblaščenice trgovce, ne da bi bili vezani na kako formalnost.

Pri tej priliki se kmetovalcem priporoča, naj se poslužijo, tudi če bi se jim zdele cene precej visoke, v kolikor mogoče veiki meri umetnih gnojil, ker je to edino sredstvo, ki ga imamo danes na razpolago za povišanje pridelkov, in to v splošno in v korist posameznikov.

Izredno razdeljevanje živil brezposelnim

Okrajni odsek za prehrano — SEPRAL — javlja, da se je 30. oktobra začelo izredno razdeljevanje živil za brezposelne Goriškega okrožja.

Določeni odmerki so sledeči: 250 gramov sladkorja (ki ga je dala na razpolago Vatikanska komisija za pomoč) in 2000 gr moke.

Živila se dvignejo potom posebne nakaznice.

Za sladkor se bo rabil odrezek 8a.

Za moko pa odrezek 15a.

Trgovina, ki bo razdeljevala imenovana živila za mesto in okolico, je le »Provvida« v ulici Petrarca. Ta bo morala pred izdajo ugotoviti, če so bile nakaznice izdane pri Goriškem uradu prehrane in prijavitelne v trgovini mesta Gorice ali okolice.

Pooblaščenice trgovine kruha

Okrajni odsek za prehrano javlja na podlagi navodil Trgovske zveze, da smejo prodajati kruh kot »pooblaščenice trgovine (spacci autorizzati) za dvomesečje november - december sledeče pekarnice:

Bitežnik Marija, ulica Formica. Bregant Emilio, Tekališče Roosevelt.

Germek Ivan, ulica Rabatta. Panificio Goriziano, ulica Morelli.

Hojak Štefan, ulica Oberdan. Celant Giovanni, Šempeter. Azzano Gaetano, Ločnik. Podobnik Ignacij, Solkan.

Imenovane trgovine, razen prodaje kruha navadnim odjemalcem, vpisanim v register, ga bodo lahko prodajale tudi lastnikom nakaznic, ki so bile izdane v drugih občinah in ki so označene s pečatom »pooblaščenice trgovine«.

Zaradi tega ne spadajo več med pooblaščenice trgovine pekarnice Tami, Toso, Borghes, Taroni, Živec in sicer od začetka prvega novembra naprej.

Naznanilo za javne obrate

Odsek javnih obratov - v okrožju Trg. zveze v Gorici - opozarja vse svoje člane na odredbo št. 190 Zavezniške vojaške uprave, ki vsebuje nove predpise za državne pristojbinske davke

Mar gluh je ves svet za to zemljo vpijočo,
ki s srčno krvjo smo škropili ji tla?
Od sinjega morja po Krasu, čez Sočo
še nosimo vero v pravičnost bodočo
vseh zemelj, vseh ljudstev teptanih sveta!

IGO GRUDEN

(tassa di concessione governativa).

Z omenjeno odredbo se določajo poviški pristojbin za državne pristojbinske davke na vsa dovoljenja, izdana od oblasti za javno varnost, vključno one za prodajo alkoholnih pijač in žganja, poviški, ki morajo biti položeni do 30. novembra t. l.

Pozivajo se torej vsi javni obrati, da položijo pri pristojnih registrskih uradih te povišane, pristojbine, ker bi v slučaju zamujenega plačila bili dolžni plačati tudi odnosne kazni, katere dosegajo štirikratne pristojbine, če niso pravočasno položene.

Avtomobili za trgovce

Trgovska zveza naznanja svoj članom, da bo v kratkem postavljena na razpolago za trgovske obrate gotovo število bivših zavezniških avtomobilov v odličnem stanju, pnevmatik in mehaničnih delov, po zelo znižanih cenah.

Za zainteresirani lahko dobe v tem oziru vsa pojasnila pri sedežu Trgovske zveze v Gorici, Via IX Agosto 11-I nadstr.

Urniki Trgovske zveze

Trgovska zveza naznanja svoj članom, da bo počeni od petka, dne 1. novembra t. l., v njenih pisarnah v Gorici, Via IX Agosto 11-I nadstr. veljal neprekinjeni urnik od 8. do 14. ure. Popoldne bo vsak dan razen sobote na razpolago občinstvu uradnik od 14. do 17. ure.

Drobne novice

* Dne 28. oktobra je praznovala Češkoslovaška republika svoj državni praznik, obletnico svojega rojstva, češki in slovaški narod pa obletnico svojega osvobodjenja.

Na Vaclavskem trgu se je zbralo na stotisoče ljudi k proslavi dneva neodvisnosti. Ves obširen trg je bil v zastavah. Govoril je predsednik republike dr. Edvard Beneš, predsednik vlade Klement Gottwald, za Slovake dr. Gustav Husak ter direktor praškega Narodnega gledališča Vaclav Vydra, ki je podal prisego, s katero prisegajo češkoslovaški narodi, da bodo »s častnim, vdanim in zvestim delom, s svojo moralno in fizično silo, vsak na svojem mestu, izvršili plemenito dolžnost, ki jih prednje postavlja veliki načrt za obnovo ljubljene domovine«. Svečanost je zaključila narodna himna. Obenem so se vršile podobne manifestacije po vseh mestih in vaseh.

* Do sedaj je delalo na »Mladinski prog« 2000 mladincev iz inozemstva.

* Italijanski reakcionarji so poskušali zadnje dni izzvati nove nemire v severni Italiji, vendar so doživeli popoln neuspeh. Pod vodstvom bivšega socialista Andreonija je bilo ustanovljeno tako imenovano »partizansko gibanje odpora«, ki je imelo svoj sedež v Milanu. To »gibanje« financirajo in podpirajo velekapitalisti iz Italije. Policija je pa pravočasno prišla na sled tej fašistični organizaciji, aretirala je več voditeljev ter razpršila ostale.

* Svetovnoznani violinist Zlatko Baloković je koncertiral v četrtek v Ljubljani. Slavni gost je velik umetnik, poleg tega pa je kot predsednik Ameriškega odbora za pomoč Jugoslaviji opravil in še opravlja ogromno delo za pomoč novi Jugoslaviji.

* Trije bivši predsedniki grške vlade Papandreu, Kanelopulos in Venizelos so odklonili sodelovanje v vladi Tsaldarisa. Enako se je izrazil tudi Sofulis, voditelj liberalne stranke.

* Češkoslovaški minister Nosek je izjavil, da je živel v času potsdamske konference, na kateri so odobrili preseljevanje Nemcev iz Češkoslovaške, kakih 2 in pol milijona Nemcev v tej deželi. Od tega je preseljenih do sedaj 2 milijona 165.000.

* V zagrebške srednje šole se je vpisalo okoli 15.950 učencev in učenk. Sedaj ima Zagreb 22 gimnazij. Osnovani sta 2 novi gimnaziji na periferiji mesta.

* Češkoslovaška vlada je podarila Jugoslaviji 100 vagonov sladkorja in 500 vagonov krompirja.

* V Bratislavi je izšla v slovaškem jeziku knjiga hrvatskega pisatelja Vladimirja Nazorja: »Življenje na otoku«, ki vsebuje štiri novele iz življenja na otoku in eno iz zagrebškega življenja.

* Eden največjih rimskih kinematografov je prikazoval sovjetski film »Prisega«. Film je gledalo nad 2.000 gledalcev. Navzoči so bili člani italijanske vlade, predstavniki diplomatskega zbora, političnih, kulturnih in umetniških krogov ter predstavnikov tiska. Film je napravil močan vtis.

* Zadnje dni so pripeljali velike količine sladkorne pese v tovarne sladkorja v Osijeku in Braninemu vrhu. Čeprav je zbiranje sladkorne pese radi suše precej naporno delo, dovažajo kmetje kljub temu vedno večje količine v sladkorne tovarne.

* Pretekli teden je demonstrirala po celovških cestah velika množica Celovčank, ki so zahtevale izboljšanje prehrane, znižanje cen živilom in pobijanje črne borze. Mnoge so nosile transparente z napisi: »Proč z inozemskimi fašisti«, vojnimi zločinci in črnoborzi, ki nam odjedajo kruh in nas uničujejo!« »Zahtevamo odstranitev nacistov iz gospodarskih ustanov!«

IZHAJA ENKRAT NA TEDEN — Urednik: J. KRISTIJAN BAVDAŽ — Za list odgovarja: ALOJZ BUDIN — Uredništvo in uprava: GORICA, »Ljudski dom« pritišče — Izdaja lista je odobrena od A. I. S. Tisk KATOLIŠKE TISKARNE v Gorici — Najemnik: »Primorski dnevnik«

TRGOVINA ČEVLJEV
pri „SV. KRIŠPINU“
GORICA - Raštel štev. 35
Velika izbira čevljev solidnega domačega izdelka